Byxll oronuudai proletaarinar, negedegtlll

BURIAAD-MONGOL YNEN

YXEXOLBOONOI KOMUNIIS (BOLЬŞEVIIG) PAARTIIN BURIAAD MONGOL MOZIIN KOMITEEDEI, BMASSR-n TYBEI GYISEDXEXE KOMITEEDEI ba BYRSOVPROFOI YDER BYRIIN OORGAN

21 (2054) | 1937 onoi JANVAARЬ 27 | Sen 5 myn.

1936 onoi janvaariiin 27-do Moskvaada manai Buriaad-Mongoloi azalşanai delegaaca paartiiin ba zasagai udaridagşadtai ba voozdь nyxer STAALINTAI uulzahaar nege zilei oi xysebe.

Respyyblikiin tyryy xynyyd, oordentondo xaluun amarşalga xyrgeje!

EXE ORONDO URBAHAN TROCKIIS ŞPIOONGUUD, DIVERSAANTNUUD

ienei urda bolhon troocki-
ovjevtanai terroriis ceent-
procees deere syydlyyleg-
bultadaa xamagaa xuu xe-
ygehengyi baigaa. Tede-
sylөөde ylehen trockiis
aleelin ceentrii" mogiilo-
orotoroo niuuxa geze bo-
n baigaa beze. Zinoovьjev,
nenev, Smirnoov ba busa-
xazuugaar ton gynzegii-
bejee niuuhan Piatakoov,
lek, Sokoolьnikov, Sereb-
ov gemte muuxai xydel-
ee xeze baihan baigaa. Ge.
revoliuucada esergyy eneş
aleelin ceentr" xadaa my-
Dotoodo xeregei Aradai
Isariaadaar eliryylegdee.
SR-iin Prokuratuuriin me-
el soo nerelegdehen gem-
byriiin bejehee hanzaza
aa, yzegdөөgyi gem eryy-
lenь zirxemşeg şibşegee-
tynei uxaanda bagtaxagyi
r burtag baina.
myydenь eldeb janza. Ge-
deinь xamtiin nere xadaa-
n xaraar exe orondo ur-
ad, kapitaliizmii gederge-
osxoxii oroldooşod myn.
urbaaşad Soveed oronoi
toroto daisad bolxo xariiin
ssornuudtai xolboo bai-
an baina. Edener SSSR-ii
ceregte diildyylxii zo-
bodoloor SSSR-te sere-
dobtolon oroxo jabadalii
dxexe zorilgotoi baigaa.
kiin daalgabariaar, tede-
uxala şuxala azyiledbe-
oronuudta şpionaaz, xo-
i xydelmeri emxidxeze,
i oronoi oboroonii hulad-
n tulada diversioon (hyid-
.yilenyydii beledxeze ba
yyleze baihan baiba.
eeneil tulada, edener xa-
Soveed Xolboondo xarşa,
n xysentei xelsee xeze,
ei tuhalamza demzelgii
hen baigaa. Edener xa-
kapitaalda yyde neeze,
d ba ryydnigyyd, oi mo
a azı olzoborinuudta kon-
i elbegeer tabiza ygexe
naiduulhan baigaa. Ede-
soveedoi teritooriii xubi
an urid naimaalaza, dai-
ydxegşedte SSSR-ei ara-
ai gazar uha ba erxe sy-
urid xudaldaza baigaa.
er bolbol zaxiin kolçaag-
deniikinten, kadeedhaa
dooşoo unahan baina.
iis noxosuud—edenerte ja-
n sagta nacionaliizmiinş
rbaa mederel gezeş bai-
yi ba өөreingөөl xara
ai restavraaciin zorilgo-
ta xyrxiin tulada Soveed
oniii xubi tahalaxaar be-
aigaa. Faşiistnuud oronoi-
teritooriii xariiin xynyyd-
gexjөө zybşөөrxegyi bai-
nь, eneeniii trockiis xog
ud seerlexe ygei bai

beş, edeenei gemte jabuul
neegeer xizaarlagdaagyi,
kiin daalgabariaar ene
leelin ceentr" Soveed gy-
ba BK(b) Paartiiin uda-
şanarai ami bejii terroor
oroloxo jabadalii emxid-
baigaa. Edeenei garta
Miroonoviç Kiirovoi şu-
Kemerovskiin ryydnigei
bornuudai suhan. Don-

baassai xydelmerişedei şuhan baina.

Өөhedeingөө zorilgodol xyrxiin tulada edener jyyneiş urda tatagalzaagyi. Edener өөhediingөө „alduuji" olonoi urda mederen, paarti ba aradta dura sedxilteibdi geze ama aldan baigaa şuu. Өөrөө Kiiroviiji alahan aad, xaluuxan baihan beje deerenь nekroolog, uidxarai domog bişehen aluurşa Zinoovjev şingi edener socialiizmii esergyysen xara muuxai gemee xalxalxa daldalxiin tulada socialiizmii arşalan ygexeleze ba bişeze baihan şuu.

Edener—Exe orondo urbagşad ba ilagdaza kosorogşod myn. Iime xadaa edener socialiis bylgem baiguulaad baihan xydelmerişen angida xoro şara hanana. Iime xadaa edener kolxoozoi baidal baiguulza baigaa tariaaşanda xoro şara hanana. Iime xadaa edener socialiis nauuka, literatuura, uran haixaniii bii bolgozo baigaa soveed intelegeencede xoro şara hanana.

Troocki ba Piatakoovoi, Raadek ba Sokoolьnikovoi jabuulga germaaniiin faşiizmiin voozdьnuudai jabuulgatai ton nege,—socialiizm baiguulza baigaa aradta, Soveed orondo, socializmda ton jixeer xoro şaraa busalza, galzuurxa tuildaa xyrhen gynzegii xarşa xereg azal baina Trockiistnuud xadaa manai oronoi azalşanai byxii dailaza olohon jyymii bygediijinь buliaan abxa, faabrig zavooduudii kapitaliistnuudta busaan ygexe zorilgo urdaa tabihan baigaa. Edener tyyxiin saxarjii gedergenь erjyylxe, kolxooz baiguulgii usadxaxa, xydөө tosxondo kulaagii ezen bolgoxo, soveed tariaaşaniii kulaagai darlaltada ygeze bogoolşoluulxa gehen hanaltai baigaa.

Xamtiingaa gemte xereg deere trockiistnuudai faşiistnuudtai uulzahan ba xolboldohoniinь jyre toxiooldohon uşaral bişe. Piatakoov, Raadek, Sokoolьnikov, Serebriakoov ba busadii syydlyylegşedei handali deere asarhan zirxemşegte xara xeregee zangilaa bolbol: xen kapitaliizmii arşalxa ba proletaariiin revoliuucada esergyy zamda oroob, xen byrziinertei xamta xydelmerişen angiiin urdahaa jabaab,—tere xadaa kapitaliizmiin byxii gai gemyydii jaaxa argagyi olzo, terenei byxii deermeşe tonuulşa „heşxel johii" togtoon abdag gehen tyyxete faagtnuudai xazaişagyi loogika myn. Iyydyşke Troockiin ba tereentei xamtaragsadai zam olondo medeeze. Piatakoov, Sokoolьnikov, Raadek, Serebriakoov—ede nerenyyd bolьşeviig paartiiin urdahaa temesehen byxii frakcioon, op rtuniiis, revoliuucada esergyy temeselde zam negedeeşen baigaa. Leeninei baixada paartiiin Leeninei өөreinь şugamii esergyysen temeseze, bolьşeviizmii esergyysen eldeb niuusa xereg baiguulza baihan ene amitad yşөө „bolьşeviiguud-leeninşyyd" geeşebdi geze bejee ubaigyi nerelexe aaşatai jym. Yzelөө x u b i l h a n şpioonguudai, exe orondo urbahan edeenei gemte xereg ilangajaa zirxemeer muuxai, uşaranь xadaa, enenь xydelmerişen ba tariaaşaniii mexelxe ygenyydeer xalxalagdahan baidag.

Edener unalaigaa hyylşiin şata deere xam barigdaza elite garaba. Bagiinь xuu tatagdaa. Ene bag dorohoo azalşan aradai elite daisan faşiis zerlig angai konşoor bultaiza garaa.

Trockiis buzar zamaarxinai kapitaliis dotoronь xadaa paarti, zasagai udaridagşadii ba jyriin xydelmerişedii alaxa jabuulgaa hanaa amar beledxeze baitaraa elireze toboizo garaba. Troockiin ba Piatakoovai sexe daalgabariaar edener xadaa oborooniin udxaşanartai azyiledberiiin gazarnuudta teserel handaral bolgoxiin xamta xydelmerişedii olonoor xiudan xorooxo jabuulga beledxeze baigaa. Trockiis „paraleelin ceentr" bolbol mingaad, zuugaad mingaad soveed xydelmerişen, azalşan, intelegeencenerii faşiis aluurşadai erxe medelde ygen zoboolgozo, dainda Soveed Xolboonoi diildexe jabadalii xangaad, imperialiistnuudai şuhan muuxai garhaa zasag tyriiji damzuulan abxaar belen baigaa.

Oloniitetei jamar negen xolboo xelieegee taharşahan xaraalta muuxai ene bylegei өөdegyinь xadaa gansal trockiis xeterxeişyyd ba muuxai noxosuudtal tentei baina. Edener өөhedeigөө xysegyide, socialiizmiin ilaltata jabadalii zogsooxo, aguu jixe aradai xubi zajaaji gedergenь erjyylxee zorixonь naada barixaar biragyi, tuliuur hedelge baina. Gebeş, edener faşiizmiin aagent baihan ba şpionaaz, xorolol, diveersi, terroriis aagtnuudii xexe yyrgeeree ajuultai baina. Ene talaar edenerei ajuulanь segnegdengyi baiza bolxogyi. Edeenei gem zeme xemzyyrgyi. Proletariaadai syyd Exe orondo muuxaigaar urbahandanь xysed xemzeegeerenь xeheelte ygene.

(„Praavdiin" tyryy bişeghee)

Ulaan-Yde—Moskvaa

Tiymieenь xyrebebdi

Manai zyrxelig basagadai komaanda byxe sostaavaaraa Tiymieenь xyrebe. Edenerei hanaa zorigiinь omogtoi hain jabana. Tiymieenь goorodoi paarti, soveedoi organizaacanuud manda hainaar amaraxa ali byxii erxe baidal olgozo ygehen baina.

Işiim ba Tiymieenь xojoroi xorondoxi rajoonuud manai komaandii ugtaa, komaandamnai ali byxii talaaraa enerxii sedxileer xyrieelegden zoxistoi hain erxe baidalda saaşadaa ajanaa dabxiza jabana.

Butanaajev.

Paartiiin ba zasagai udaridagşadtai Buriaad-Mongoloi delegaaciin uulzalga deere Geeli Markiizovaa nyxer Staalinda seseg bariuulza baihan zurag

ZORILGIIMNAI JAMARŞ DAISAN ZOGSOOZO ŞADAXAGYI

Buriaadmongol respyyblikiin arad zonoi tyyxede martagdaxagyi bajasxalanta ydernyydei negeniinь bolhoor mynөөder tyxerieөn zil bolbo. Socialiis mal azalii xygzөөxe gyrenei tysebii ylyylen dyyrgehen amzaltatamnai sojol kylьtyyreeree nelieed uragşaa dabxihamnai, Paarti z a s a g xojorto xaluunaar toogdozo, malazalai, uran haixanai, kylьtyyriin soloto tyryy 67 xynyyd—haalişa, aduulgşa, brigadiir, feermii daagşa, kolxoozoi tyryylegşe, sovzoozoi xydelmerilegşed,—Mixei Nikolaajeviç, Dazab Dancaraanoviç xojoroo tyryy bariza 1936 onoi janvaariiin 27-oi ydeşiin doloon çaasta Kreemlь soo Paarti zas a g a i xytelberilegşedte orozo uulzaa hen. Buriaad azal şanai zyydendeş orogyi jixe bajar busalza exilee hen. Esege mete hanagdagşa, aguu jixe Staalinaa, Moolotovoo, Kaliininaa, Voroşiilovoo buriaadai delegaaca xaluun ovaacaar ugtaa hen.

Viaçeslaav Mixailoviç delegaacii amarşalaza, esegiin xaluun bajarai yge buriaad xeleer „Hain, nyxed!" geze exileed:

„Nyxed! Buriaadmongol respyyblike manai Soveed Xolboon sooxi xamagai xolin respyyblike geeşe. Xedii tiime gebeş, Moskvaahaa egee xoliin ene respyyblikede soveed zasag manai Leeninei paarti xojoroi zyghөө Buriaadmongol respyyblikiin anxa togtoxohoo abaad, mynөө xyrter xubilaşagyi hanal tabiza, anxaraza, nyxer Staalin niuuraaraa anxaral jixete oroldolgoo sag yrgelze tabidag ja baa geze bide xelexe johotoibdi".

„Eneen deere nemeze xelexemnai xadaa, Buriaadmongol respyyblike, urda sagta xedii xoz mdongi baihanş [haa, şine socialiis azabaidalii zoxioolgodo xatuu zorimgoi jabadagaraa, kolxoozuudaigaa xydelmerieer, kylьtyyriin badaruulxa yysxeleer tyryy soveed respyyblikenyydei toodo xamaadaa.

„Buriaadmongoloi azaxuin ton gol asuudalanь mal ydxelge baina"—geze nyxer Viaçeslaav Mixailoviç Moolotov mal azalaimnai tuxai zaxiaa zaabarinuudii todo honoroor xeleze ygөө hen.

Ene zaabarinuudiinь manai kolxoozuud todozo abaad, bejelyyixiin tylөө temeseze oroo hen.

Yngeregşe arban xojor hariin ilaltanuudnai jixe. Paarti, zasag Staalin bagşadaa ygehen zileigee ujalganuudaa soxom xysөөgөөbdi geze olon kolxooznuud. oordentomnai bişene, xelene.

Eneenhee xoişo nege hara bolood Respyyblikiimnai mal azalai xural bolxoo baina. Tere xural deere 1936 onoigoo mal azalai dyngyydii gargaxabdi, ilalta amzaltanuudaa xaruulxabdi, dutuu dundajaa eliryylze zahaxa arganuudaa olxobdi. 1937 on soo urda zileixihee xaraagyi deeşe ilaltanuudii xexiin tulda temeseze azallaxa johotoibdi.

Mal azalaa urdanь hanaandaaş oruulaagyi, oruulzaş şadaxagyi baihan xemzee xyrter xygzyylxe jonotoit geze nyxer Moolotovoi xeleheniii xyseldyylxiin tylөө byri erşemteigeer temesexe ujalgamnai.

Ene zorilgo xyselgyylxiimnai xenş, jamarş daisan zogsoozo şadaxagyi!

SOVEEDTO ESERGYY TROCKIIS CEENTREI PROCEE

Janvaariiin 23-nai yder Sojuuzuudai Baişanai Oktiaabriiin zaal soo SSR Xolboonoi Jlxedeede Syydei Seregei kolleegiiin neemel zasedaani deere exe orondo urbaza, şpionaaz, jabuulhan, dıveersi hyidxel xehen ba terroriis aaktnuudii be ledxehenei tulada RSFSR-ei şyyxe saaziin kodeekciin 58-1-A, 58-8, 58-9 ba 58-11 zyilnyydeer gemnegdehen **Piatakoov, Raadek, Sokoolьnikov, Serebriakoov** ba busadai xeregii yzeze exilbe.

Syydei sostaav: tyryylegşede —SSR Xolboonoi Jlxedeede Syydei Seregei kolleegiiin tyryylegşe, aarmiiin seregei jyriist **V. V. Ylьrix**, syydei geşyydte: koorpysiin seregei jyriist **I. O. Matyleeviç** ba diviiziin seregei jyriist **N. M. Riiçkoov** gegşed huuba.

Gemneu zemelegşede SSR Xolboonoi prokuroor **A. Ja. Veşiinski** baiba.

12 çaas 05 minuutada tyryylegşe nyxer **Ylьrix** syydei zasedaaniii neegdehen deere soñosxobo. Nyxer **Ylьrix** gemnegdegşedte syydei sostaavhaa arsaxa ygei gyt? geze asuuxadanь, ygei geze bygede gemnegdegşed medyylhen baina.

Saaşanь nyxer **Ylьrix**, gemnegdegşed Kniaazev, Pyşçin, Arnooldьd gegşedei, xedei ymөө rexe baihan tuxai ba bişe gemnegdegşedei, tedende gemnexe tobşolol bariuulxada ymөөregşedhөө arsahan, bide өөhedөө өөhedeigөө ymөөrexebdi geze medyylheniii medeesebe. Nyxer **Ylьrix** ede gemnegdegşedhee, mynөө ymөөregşii xereglexe bolood baina ygei gyt? geze asuuxadanь, tedener ymөөregşii xereglexegyibdi geze arsahan zandaa baiba. Nyxer **Ylьrix** eneentei xolbozo, ymөөregşedii xereglexee arsahan gemnegdegşedte, gerşenyydhee asuudal huraxa, jamar asuudal yzegdeneb, tereen byxende tailbari yxe, өөsedeigөө ymөөrehen ygе xelexe erxeteit geze oilguulza ygebe.

Romm V. G., Looginov V. F., Tamm L. Je., Ştejn A. M., Byxaarcev D. P., gegşed gerşe bolzo tatagdahan ba inzeneer Lekys P. A., Pokroovski B. N., Monosooviç Ja. M. gegşed eekspertnyyd bolzo, Ilьk gegşe orşuulga xexiin tulada tatagdahan baina.

Syydei sekretaarь negedygeer raangiin seregei jyriist **A. F. Kostiuuşkiin** gemnexe tobşolol unşahanai hyyleer nyx. **Ylьrix** gemnegdegşed byxenhөө asuuxadanь, gemnegdegşed bultadaa gemteibdi geze xelebe.

Syyd gemnegdegşe Ju. L. Piatakoovii myrdeze exilbe.

* *

Procees deere Moskvaagai zavooduudai xydelmerişed, soveed niitiin tyleelegşed, uranzoxioolşod tedenei dunda A. N. Tolstoi, Lion Fejxtvaanger ba busad, soveedoi ba xariiin gazeeduudai tyleelegşed, myn diplomaad koorpysai geşyyd bailsaba.

* *

GEMNEGDEGŞE PIATAKOOVOI MYŞXEBERI

Veşiinski: asuuna: —Tanai, niuusa trockiis xydelmeriiin hyylşiin yje xezeenhee exileeb, xeleze ygiit?

Piatakoov: —1926-1927 onuudii tooloogyi haa, 1931 onoi hyylei yjehee exilhen baina.

Veşiinski—jamar jabuulga xehen bainat?

Piatakoov: 1931 ondo bi Beerliin goorod albanai komandiroovkada garaa hem. Namtai xamta xeden trockiistnuud, tedenei dunda Smirnoov ba Looginov oşoldohon baina. Nam-

JANVAARIIIN 23-nai ӨGLӨӨNEI ZASEDAANI

tai Moskalioov Şeestov xojor oşoldoo hen.

1931 onoi zun Beerlinde Ivaan Nikiitiç Smirnoovoi nam da xeleheniinş—Soveed zasag ba paartiiin xytelberilegşedtei esergyysexe trockiistnuudai temesel şineer, byri xyseteigөөr exilxenь, Beerlinde Troockiin xybyyn Sedoovtoi uulzaxadamni, namda temeselei niitiin meetodii boliuulza, terrooriin meetodto oroxo tuxai şine zaabarinuudii ygөө geze medeesee hen.

Veşiinski: Jamar Smirnoov tuxai xelenet?

Piatakoov: Medegdeheer trockiist Ivaan Nikiitç Smirnoov.

Veşiinski: Nөөxi, hajaxan syydlegdehen gy?

Piatakoov: Tiime, hyyldee troocko-zinoovьjevtnai negedemel ceentrte orohon baina. Negen uulzalga deerec Smirnoov, —Sedoov şamtai uulzaxaa jixeer xysene gexedenь—bi zybşөөze, Sedoovtoi uulzahan bainab. Staalinai xytelberide esergyysehen temeselii şineer exilexe xysel hanalaa Troock bol negeş minuuta soo zogsoogoogyi, sag zuura aalirahan uşariinь Troockiin өөreinь ondoo niutagta oşohonhoo dulduidahan, mynөө ene temeselei daxin exi abahnь minii medeeremzede Troockiin tabihan tuxai Sedoov namda esege—L. D. Troockiin zyghөө xelehen baina.

Baruunai yzel barigşad Toomski, Byxaarin ba Riikov zebsegei xuriaagaagyi, sag zuura aaliraa, tedentei şuxala xolboo baiguulxa xeregtei geze Sedoov xelehen baina.

„Ta, Piatakoov, ene temeselde orolsoxo xyseltei geeşe gyt? geze Troocki asuuna" geze Sedoov namda asuudal tabihan baina. Bi zybşөөhen bainab. Saaşaa, Sedoov, temeselei şine meetod tuxai xeleheniinь: jamarşaag foormiin niitiin temesel xexe, niitiin xydelөөniii emxidxexe tuxai ygeş xelexe jyyme ygei, xerbee jamar negen niitiin xydelmeri jabuulbal, gutan unaxamnai eli: Troocki bol terroor ba xoro lolgiin meetod xereglexe Staalinai xytelberiii xyseer unagaaxa xatuu pozicada orood baina. Saaşanь Sedoov xelexedee: gansaxan gyren dotor temesel jabuulxa geeşe jamarş yregyi, olon ulasai dundiin asuudalhaa zaisaza bolxogyi. Myn bide ene temeseldeldee olon ulasai dundiin asuudal, ali zybөөr xelebel olon ulasai dundiin asuudalnuudii şiidxexe bolxo baihanda, Troocki manai hanalii xanduulna.

Veşiinski: Ene uulzahan tuxaigaa bişe xamta xydelmerilegşedeingөө xen —negendenь xeleehen gyt?

Piatakoov: tiigee, bi, „Koks" treestiin erxilegşe Vladiimir Looginov, Beerlinde xydelmerilze baihan Bitkeerte, şuluu nyyrhenei azyiledberiiin zaxilganuudii taraan ygexe komiisada xydelmerileze baihan Şeestovto, өөreingөө sekretaarь namda ton naidabaritai niuur baihan —Mockalioovto xelehen bainab.

Veşiinski: Gemnegdegşe Şeestovta, Piatakoovoi xeleheniii sonosbo gyt?

Şeestov: Tiigee.

Veşiinski: Piatakoov Sedoovtoi өөreingөө xөөreldehenь tanda, xelexedee Sedoovtoi zybşөөrelsehen udxataigaar xeleehen gy, ali jarildaagaa baira gy?

Şeestov: Soxom zybşөөrelsehenle udxataigaar xelehen baina.

Veşiinski (daxin gemnegdegşe Piatakoovta): Sedoovtoi uulzahan tuxaigaa Şeestovto xelexedee, jyre damzuulahan gy, ali tiixedee өөrөө eneende jamaraar xandaza baihan hanamza tuxaigaa xelehen baina gyt?

Piatakoov: Şeestovtoiş, Vladiimir Looginovtoiş, ene direktiivii bejelyylxe tuxai xөөreldehen bainabdi.

Veşiinski: Paarti ba Soveed zasagta esergyy temeselii daxin exi tabilgada, tanai tiime tyrgen zybşөөlөө ygehiitnai jyygeer tailbarilaza bolxob?

Piatakoov Namda troockitanarai xuuşanai ylegdelnyyd ylhen aad, saaşaa bolxo byriee ulam jike bolzo urgahan jym.

Nyxer Veşiinskiiin asuudalda, Piatakoov saaşanь xariuu xelexedee, Sedoovtoi tyryyn uulzahanaigaa hyyleer xojordoxioo uulzaa hem gebe. Ene uulzalgii, tyryyşiin uulzalga mete I. N. Smirnoov zoxioohon baina. Ene uulzalgiingaa yjede Sedoov koontr-revoliuucan xydelmeride xereglexe myngen zөөri tuxai asuudal Piatakoovoi urda tabihan baina.

Gemnegdegşe Piatakoov xelexedee, Sedoovoi xelehenei johoor, namhaa nege jyyme xereglegdexe baigaa, jyyn be gexede: „Borziik" ba „Demag" geze Neemeciin xojor fiirmenyydte şadabal le zaxilga jixii xexe johotoi baigaab. Tiixedee, minii yne sengei talaar xaşaxagyi baihaniii xaraadaa, abalsaza, şuxala xeregtei myngen zөөri abaxa tuxaigaa Sedoov өөrөө xelsexe baigaa. Xerbee ene xeregii zaxilgada yne sengei nemelte xexedenь, terenь sym juu, ali zarьma xubinь koontrrevoliuucan zoriлgoor Troockiin garta oroxo baigaa.

Beşiinski: Sedoovoi zaahan johoor le xee gyt?

Piatakoov: Ton zyb.

Veşiinski: Jyy xehen jymte xөөreze ygiit?

Piatakoov: Eneş ton belexeneer xegdehen jym, tiiheer tiiteree bi ton jixe argatai baihan ba ene fiirmenyydte jahala jixe zaxilganuud orohon baigaa.

Saaşanxi myrdelge deerhee elireheniinь, Piatakoov Sedoovtoi xojordoxioo uulzahan uulzalgaa, zarьma asuudalnuudii honordoxoxo jabadalda zoriuulahan baina.

Veşiinski: Şeestobtoi damzuulaza Sedoovhoo jyyme abahan baina gyt?

Piatakoov: Tiigee, 1931 onoi dekaabrьda bi Moskvaada baigaab. Tiixede Şeestov Beerlinhee busaza jirexedee Aradai Azaxuin Deede Soveedto huuxadam, albanaim kabineedta orozo, damzuulgiin bişeg ygөө hen.

Veşiinski: Şeestov tanda oroxodoo, albanai xeregeer jabahan gy?

Piatakoov: Şeestov, namda Troockiin bişeg damzuulan ygexe ba Kyzbaasto trockiis xydelmeri jabuulxa tuxai ysөө nege daxin xөөreldexe geze orohon baina.

Veşiinski (gemnegdegşe Şeestovto xandaza): Ta Piatakoovto orohon gyt?

Şeestov: 1931 onoi nojaabrь harada orohon bainab.

Veşiinski: Ta bişeg damzuulhan gyt? Terenee xenhee abhan bainat?

Şeestov: Bi tere bişeg Beerlinde Sedoovhoo abhan bainab.

Veşiinski: Sedoov tanda jyy xeleehen be.

Şeestov: Bişeg ygөөgyi, tiixede xelseheneigee johoor, jyre nege paar botiinka ygehen baigaa.

Veşiinski: Tiixedee, ta bişeg abaagyi, botiinka abhan boltait?

Şeestov: Tiime. Zygeer bi botiinka soonь bişeg baigaa geze medeze baigaab. Botiinka byridenь nege nege bişeg xaragdaxaar bişeer niuugdahan baigaa. Zygeer Sedoov, konveert deerenь temdeg baixa gee hen. Negen deerenь „P" yseg baigaa terenь Piatakoovto—ygexe, nygөөdedenь „M" yseg—Myraalovta ygexe gehen temdeg baigaa.

Veşiinski: Ta bişegiinь Piatakoovta damzuulaa gyt?

Şeestov: Bi Piatakoovta „P" temdegtei bişegiinь ygөө hem.

Veşiinski: Nygөөde bişegiinь?

Şeestov: Nygөөde „M" temdegtei bişegiinь bi Myraalovto ygөө hem.

Veşiinski: Gemnegdegşe Myraalov ta bişeg abaa hen gyt?

Myraalov: Abaa.

Veşiinski: Botiinkataigaar gy, ali ygeigeer gy? (Zaalsoo oneel dene).

Myraalov: Ygei, namda gansa le bişeg asaraza ygөө hen.

Veşiinski: Konveert deerenь jyyn baigaab?

Myraalov: „M" yseg.

Piatakoov: Şeestovoi mynөө xelegşe şingi, bişeg le baigaa hen. Zadalaxadaa jixe gaixaab: bi Sedoovhoo temdeg xyleeze baihan baigaab, konveert deerenь xaraxadam Sedoovheo bişe Troockohoo bişeg baihan. Bişegiinь neemeceer bişehen, „L. T." geze gar tabilgatai baigaa.

Veşiinski: Tiixedee, ta Sedoov ba Şeestovoor damzuulaza Troockohoo bişeg abhan boltait?

Piatakoov: Tiigene.

Veşiinski (Piatakoovta xandaza): Tere bişeg sootnai jyyn geze baigaab?

Piatakoov: Mynөө hanaza baihaarni xadaa, tere bişeg iigeze exilehen baigaa: „Ynete nyxerni, tanai miuli eriltii dagaza jabahanda, bi jixe bajartaib".

Saaşaa xelegdeheniinь iime, yndehen zorilgonuud manai urda baina geed, terenei bogonixonoor formoliirovalhan baina. Negedexi zorilgo—ali bolxo argaar Staaliniii, terenei oirlinь tүhalagşadtaigaar zailuulaxa. „Ali byxii aragaar" zailuulxanь eli baihan, nen tyryyn xyseeree bolxo aragaar geze medexe xeregtei baigaa. Xojordoxi—ene temesel xexiin tulda Staalinda esergyy byxii xysii negedxexiin şuxala baihaniii tere temdeg soogoo Troocki bişehen baigaa. Gurbadaxi: Soveed zasagai byxii xemzee jabuulgada, ilangajaa azaxüin talaar jabuulhan xemzeede esergyysel jabuulxa gehen baina.

Veşiinski: Tere bişeg abhanaigaa hyyleer udalgyi ysөө daxin xari gyrende garahan gyt? Xediidexi ondo?

Piatakoov: 1932 ondo garaxadaa Sedoovtoi garbadaxiaa uulzaa hem.

Veşiinski: 1931 ondo Troockiiho bişeg abhanhaa xoişo 1932 ond Beerlin orotoroo, ta jyy xehen bainat?

Piatakoov: Ene yje soo bi trockiistnarai xuuşanai xolboojii şinedxen baiguulxiin jabuulga xeze baigaab. Bi Ykrajiinada jixeer hanalaa tabidag baigaab. Beerlinde Looginovtoi xөөreldexedee Ykrajiinada trockiistnuudai ceentr baiguulxa geze xelsehen baigaabdi. Şeestovoor damzuulaza Baruun Sibiir ba N. I. Myraalovtoi xene xolboon, minii gol xolboon baigaa.

Nen tyryyn ykrajiiniinxid—

Looginov, Golybeenko, biinski ba Livşic gegşedt nar tendee dyrbyylen geze tyryyn Looginovtoi ee bişenteinь xelsehen b di.

Veşiinski; Ta tedenei xөөreldөөhemt?

Piatakoov: Dyrbyylent

Veşiinski: Tiixede I tei xөөreldelsөө hen gy

Piatakoov: Tiime.

Veşiinski Livşic tiixed na xydeleze baigaab?

Piatakoov: Ykrajiinad mer zamai naçaalьnig b

Bi tereentei koontr-re can xydelmerieree ynin bootoi baigaab.

Veşiinski: 1931 ondo zamai naçaalnig, Aradai xuin Deede Soveedoi tyr şiin orologşo, tanda jam regeer orohon bainab? I de albanai xeregei ali şaltag baihan gy?

Piatakoov: Ygei tereen nii Looginovtoi damzı zaxiaaji uamhaa batalan xee orohon baina. Tiixe tereende Sedoovtoi uulza Troockiin perspektiive ba selei terroriis meetod xorololgo hyidxel xexe xeleze ygehen baigaab.

Veşiinski: Ta gemneg Livşic, tantai uulzahan gaa Piatakoovoi xelehen talaxa baina gyt?

Livşic: Tiime, batalanab şanь xelexedee, Aradai A Deede Soveedto jamar z toi orohon tuxaigaa del giigeer xelehen baina.

Veşiinski (Piatakoovto iigeed, tanai xojordoxioo lin orohon tuxai asu orojii gebe.

Piatakoov: Xojordoxioo ondo Beerlin orohon b Tereniim Sedoov m Troockido şuxala infor abxiin tulda namtai uul baina.

Bi Ykrajiinlin, Baruun rei trockiistnuudai xyd ba tere yjede Baruun-S te baihan Şeestov N. I. raalov ba Bogyslaavski g tei xolbootoi baihan tu xөөreze ygehen baigaab.

Ilangajaa terroor jabu talaar, xeregtnai jixe jabana geze jixe xanaag hanaa Troockiin zyghөө medyylzei.

Saaşanь Sedoov xel „taanadai xehen bodoto ygei taanar emxidxexel tai beledxel jabuulza ba ygeer sagaa baraza b Taanar Leev Daviidoviçii ri zangii medene bezet, ygehen direktiiv tyrgeer ze xereg deere bejelyyle geze ezelze jadaza baina. medeesehenhee bodoto deere xegdehen jyyme gehen baina.

Veşiinski: Xojordoxioo doo Beerlinde yni baiga gyt?

Piatakoov: Hara xaxa jor hara tuxai. Tere zi namaranь Moskvaada I jireed baixadam, zapaas şodoo bolxodoo paraleelii kiis cөentrei baiguula talaar ton şuxala—Kaa bide xojoroi uulzalga t baina.

Jamar nege şaltagaan Kaamenev Arkomaad sə han namda sexe oroz .oelei. Togtood baihan tr zinoovьjevtonoi ceentr ton eli todoor Kaamene da xөөrehen jym. Gol c unaşoohanь, troocki-zi jevtonoi zapaasai ceent geze medyylxe ba tiime trte oroxii zybşөөxe gy

(Yrgelzelelenь 3-daxi niuu

VEEDTO ESERGYY TROCKIIS CEENTREI PROCEES

XOJORDOXI NIIURAI YRGELŻELEL

uraxii zoriuutalan
ȝ jirehen xyn bai-

Zapaasai, jyyn gee

': Zapaasai gee hel
ıai ceentrte oroxob
enevta zybşeelee
Enemnai 1932 onoi
Baruunaixin: Bu-
mski, Riikov geg-
:en le eb kontaakt
in niagta barisaa
tuxaigaa Kaamenev
ılgon duulgaad, „ta
iidoviç, Buxaarin-
n xarilsaatai xyn
ixo eb kontaaktatai
ıai haad bolxogyi
ere doroo namda
Bi tere xeleeşiinь
artangyi gyisedxe-

Tiixedee, taa, Bu-
ıne kontaakt bai-
ım ta?
: Tiigee daa. „Jyre-
axadaa bidener ba-
ır barisaatai bolxo
" geze asuuxadam,
ısuudalda gylmer-
ysegelderei buliaal
ın maniii xagasuul-
ndeb gexede: Staa-
ıriii unagaaxa ba
n poliitikii xubil-
izm baiguulaltahaa
h e n nege zoril-
ıdi geze Kaamenev
Tere xeereldeenhee
enyyd xoorondiin
ıuşaa yge gargaza,
ıenyydei zasaguud-
ıakt ygei haa zasa-
ıbza şadaxagyibdi,
e kontaaktii ali bol-
ılxa xeregtei gee
ı todorxoiji Raadek
v xojor haisa me-
latakoov „ulasuud
jabuulgaşan" bişeş
n baina.
„Ulasuud xooron-
lgaşan" bişeş geze
eşenь jyyn gehen

Ulasuud xooron-
ılda bişe, azaxuin
mergezeltei xyn
iji troockoton too-
a jym.
Ulasuud xooron-
ʒaşan xen baigaab?
Raadek, Sokoolьni-
geze xelene xajam-

1932 ondo jyyn
ei xeereldee hem-

1932 ondo Raade-
lee hemdi. Troocki
ıcko-zinoovьjevtonoi
gol ceentrei ba..m-
ı meetodii jabuulxa
ze Raadek tiixede

v, Zinoovьev, Mraç-
ıkaajev, Smirnoov,
v ba busad sostaav-
eentrei xazuugaar,
hedeingee paraleelin
ntrtei baiza, terem-
iin zaabari direk-
ıarimtalan tusxaidaa
jabuulxa ba gol
naşoohaa z a p a a s
yrge daaxa gehen
ldende tyrehen bai-
i, bidener zinoovь-
roi xoorondo tiixe
i talaar balaiş jixe
şaxuu baigaa. Zasa-
a abhan xoino eko-
suxarilta xexedee,
on dan xolo jabaş-
ie Raadek bide xo-
ıod, eneende zyrilte
regtei geze hanadag

başhaa, eneen tuşaa
asuuxa geze xel
ʒaabdi. Xeden sag
xoino (1933' ondo)
ıxadaa: Troockihoo

xariuu abba, terroriis hyidxelei platfoorma barihanhaa xoişo zinoovьjevton taanad xooron do jamarş arsaldaa baixa johogyi geze Troocki zandarxa baina geze Raadek xeleehen. Suxariltiin tuşaa Raadek bide xojorii endyyreet, suxarilta jixexen xegdexe baixa, ene talaar gansaxanş zinoovьjevtonoor bişe, myn baruunaixinaar blook negedegdeed baina gehen baigaa xa. Manai ceentrii paraleelin bolgoxodo xyşejee zangidaxa ba terroriis hyidxel xorololgii beledxexe jabadalda tuhatai geze Troocki myn xelehen baiʒaa xa.

1933 onoi hyyl bagta Gaagrada Serebriakoovtoi uulzahan bainab. Tiixede bi golduu Ykraajna ba Baruun Sibiirii abşa, Serebriakoov, Zakavkaaz ba traansportii abza xydelmerilexe gelsehen baigaabdi.

Sokoolьnikovtoi byri xozom, 1935 onoi xaxadta uulzaad, ene yjede gol ceentr butasoxigdozo geşyydenь aarestlagdaşahan ba syydlyylşehen tuldanь zapaasai gy ali paraleelin ceentrii xydelze baigaa ceentr myn bolgoxo tuxai tob baisa xeereldee hemdi. Sokoolьnikov Xynde Azayiledberiiin Arkomaadta namtai uulzaxaa orodoo, aarestnuudai hyyleer nomgorşood bainabdi, xydelxe xeregtei geze xelehen jym.

Veşiinski: Tiime tula „paraleelin ceentr" 1933 onhoo xydelze baina geze tooloxodo bolxoltai?

Piatakoov: Tiixe daa.

Veşiinski: Gol ceentrtei negedor xydelze baihan tuldaa paraleelin le geeşe beze daa?

Piatakoov: Tiime daa.

Veşiinski: Gemnegdegşe Raadek, Piatakoovoi ene xelehen tuşaa jyy xelexebte?

Raadrk: Xeleeşiinь xuu zyb şeenem.

Veşiinski: „Paraleelin ceentr" tuxai Troockihoo huraxa gehen asuudal xeereldee hen gyt?

Raadek: Tiigee. Zinoovьjevton ba bidenei xoorondo blook baihaşhaanь, ene asuudalii gol ceentrei niuurai sostaavaiş talaar, zinovьjevton teeşe poliitikan naidabarigyi baidagaigaaş talaar xaraza yzedeg baigaabdi.

Veşinski: Eneeniitnai jyyn geze oilgoltoi geeşeb?

Raadek: Blknai şangaxan horilto xerş dabaza şadaxaabdaa geze naidaxagyi yzel bidende tyrehen jym. Zinovьjev troockitoniii xaşaxa geze xyreheer zabdaxa, myjeerxeldeen ataarxaldaan bolxo. Kaamenev Sokoolьnikov xojor ekonoomikan suxariltada byri gynzegiigeer oroxo, Zinoovьjev medee aldaza hamuuraxa gexe meteer bidener hanadag baigaabdi. Iime baidalda, gazaahaanь xaraxada blookoo bailgaza eehedeingee tusagaar organizaacatai baixa gee hendi.

Veşiinski: Troocko-zinoovьjevtonoi ceentrii gartaa bariaad baixiin tulda gy?

Raadek: Xuuşaa ceentrei sostaavii abaaşhaatnai troockitonoi zyghee xuuşanai poliitikan udaridaxa nzges baixagyi. Poliitikan udaridagşa genxeer, emxidxegşe gee haa deere—Smirnoov, daişa soldaad—Mraçkoovski, propagandiist—Ter-Vaganьjaan gegşed tende le baigaa. Edende niuurai naidabaritai baibaşhaa, udaridalga xeze şadaxa xynyyd gee hanadaggyi hemdi. Ene ceentrei togtohonhoo xoişo, eldeb xubilalta xerede zinoovьjevtontoi buliaaldaxa xereg garxa, tere tulanь zapaas ceentrii paraleelin ceentr bolgoxo geze bodoo hemdi. Tiigeed Troockido hu-

ralta xexe geze şiidehen baigaabdi.

Veşiinski: Troockido bişeg xen bişeeb?

Raadek: Bi bişeeb.

Veşiinski: Bişegee xaişan geze damzuulaabta?

Raadek: Tiixe yjede xiliin saana TASS-iin korrespondeentoor xydelmerileze baihan xuuşanaigaa xanь nyxer Vladiimir Roomoor damzuulza bariuulaa hem.

Xariuuş abxadaa myn Roommor damzuulza abaa hem. Bişegyydee xuu galdabaşhaam, Troockiiin informaaciin jabosa tuxai Piatakoov haisa medexe.

Veşiinski: Tiixedee taa, ene talaar Piatakoovoi xeleeşii batadxana geeşelteit?

Raadek: Tiigene daa.

Veşiinski (Serebriakoov teeşe xandaza): Tanai xabaadalga tuşaa Piatakoovoi ygee ygexedee zaahan tuxai jyy xelexebte?

Serebriakoov: 1933 onoi nojaabrь hara soo Gaagrada Piatakoovtoi uulzaaşam ynen daa.

Veşiinski: Jyyn tuxai xeereldee hemte?

Serebriakoov: Sedoovtoi uulzahan tuxaigaa, Ykraajna ba Baruun Sibiirte jabuulza baihan xydelmeri tuxaigaa Piatakoov bogonixonoor namda medeeseehen. Gryyzitei barisaa baiguulxa ba traansport deere jabuulxa xydelmeriiin udaridalgii gartaa abliş geze namai guigaa hen.

Veşiinski: Tiixedenь taa zybşeerelee ygee hen gyt?

Serebriakoov: Ygee hem.

Veşiinski: Zapaas ceentrei xydelmeride xabaadalsaxaa orobot geze Piatakoov tanda xelee hen gy?

Serevriakoov: Tiigee heldaa.

Veşiinski: Tiixedenь taa tereendenьş zybşeerelee ygee hen gyt?

Serebriakoov: Tiigee hem.

Veşiinski (Piatakoov teeşe xandaza): „Paraleelin ceentr" xenei udaridalga dooro xydelze baigaa xab geze honirxonob?

Piatakoov: Troockiin udaridalga dooro.

Veşiinski: Ceentrei zyghee xentnai Troockitoi sexe barisaa baiguulza baigaab?

Piatakoov: Raadek, xozomonь bi Troockitoi niuuraaraa uulzahan bainab.

Veşiinski: Tiixedee, tanai gemte (xoroto) jabuulgiin gol udaridagşatai, tanaar Raadekaar damzuulan ceentrtnai barisaatai boloo geeşeltei?

Piatakoov: zyb daa.

Veşiinski: 1933-34 onuudai torşo soo ceentrtnai jamar jamar bodoto xemzee jabuulganuudii gyisedxehen bainab?

Piatakoov: 1933-34 onuudta emxidxel beledxelei xydelmeri-Ykraajna ba b a r u u n S i b i i r t e e g e e l yrgedze baihan, xozomxoniinь Moskvaagai gryype togtohon jyenь baigaa. Myn Uraaldaş manai xydelmeri zaxalaad baigaa geeşe. Jyre byxii xydelmerinnai Troockiiin zaabariin johoor diveersi xorololto xexe teeşe xanduulagdahan baigaa geze xelee geeşe hen bezeb.

Veşiinski: Tiixedee, 1933-34 onuudta „paraleelin ceentrei" udaridalgaar niutag niutaguudta, yligerlee haa: Baruun Sibiirte, Uraalda, Ykraajnada troockitonoi yyrnyyd bii bolzo bajeehen baina geeşeltei?

Piatakoov: Tere yjede Xaarьkovto, Dneepropetroovskdo, Odeessada, Kiijevte troockitonoi gryype bii bolhon jym.

Veşiinski: Tiixedee, ceentr-

tnai eereingee yyrnyydtei bolhon baigaa geeşe xajam?

Piatakoov: Tiigee daa. Tere yyrnyydnai xoroto xydelmeri xeze exilelsehen baigaa jym.

Veşiinski: Todolobol jamar xydelmeri?

Piatakoov: Ykraajnada kooksiin azyiledberiiin talaar Looginov ba tereentei barisaatai niuurnuud xydelze baigaa. Tedenei xygelmeri golduu jamar ba'gaab gexede: belen boloogyi peeçenyydii ekspluataacada oruuldag, kooksoxiimiin azyiledberiiin ynetei sentei ba ton şuxala xubi zyilnyydei baiguulaltii ali bolxoor haatuuldag baigaa. Kooksolol goor abtadag ynetei şuxala prodyykciinь xereglengyi peeçii azalda oruulza, tereegeeree ton jixe bajaligii xajaza baigaa.

Veşiinski: Ene Ykrainada. Bişe jamar gazarnuudtab?

Piatakoov: Ene xeregeer gemnegdegşe Noorkin Baruun-Sibiirte—Keemerovsk deere jabuulga xeze baigaa hen. Tereende, terenei axalagşa inzeneer Karcev tuha xyrgegşe hen. Saaşanь manai xydelmerii şangadxaxiin tulada, myn ene xeregeer gemnegdegşe Drobniisii bi 1934 ondo jabuulaa hem, jyyb gexede Noorkin gegşe gansaaraa xydelxemnь berxe baina geze namda gomododog baihan jym.

Veşiinski: Xoroto xydelmeriee şangadxaxiin tulada Drobniisii tusgaar Keemerovsk jabuulaa hen gyt?

Piatakoov: Bi Drobniista ylyy yrgen zorilgonuudii tabiaa hem. Tereniii Baruun-Sibiir elьgeexedee (Drobiinsii elьgeexe tuxai bi Sedoovtoi xeereldee hem, jyyb gexede, tereeniii Troocki eeree hain medexe baigaa), negen talahaa, Ba-

ruun-Sibiirei ceentrei xydelmeriii edebxizeryylxe; nygee talahaa Keemerovskiin kombinaadte hyidxel xexiin tulada Noorkinda şuxala tuha xyrgexe, iime xojor zorilto xysehen bi.

Veşiinski: Tereniii barilgiin naçaalьnigai pomooşnigoor ba myn eeentei xamta barilgii handaaxiin tulada elьgeegee gyt?

Piatakoov: Tiigee, Sedoovhoo ba namhaa sexe zaabaritai Şeestov Kyzbaasta hyidxelei xydelmeriii edebxitei delgeze baihan jym. (Saaşanь Piatakoov Uraal deere bii bolhon Jyydinei podpolьno gryypii zaaba).

Veşiinski: Ene byxii gryypenyyd tanai sexe xytelberi doro emxidehen, eblerehen ba eehedeingee gemte jabuulgii bejelyylhen gy?

Piatakoov: Tiime daa.

Veşiinski: Ceentrei bişe geşyyd tanai jabuulga tuxai jamar xemzeegeer tanilsangi hen be?

Piatakoov: Eneen tuxai Raadekş ba Serebriakoovş medeehen. Sokoolьnikovii bi xozom, 1935 ondo tanilsuulaa hem.

Veşiinski: 1933-34 onuudta tanai oficiaalьna albanai baidal jamar baigaa hen be?

Piatakoov: Bi xynde azyiledberiin Aradai Komisaarai orologşo baigaa hem.

Veşiinski: Iimehee, trockiis maxinaaciin tulada xelxiee xolboogoo xereglexedetnai belen baigaaltai?

Piatakoov: Tiime. Eneende bi gemteigee medereneb.

Eneegeer ygleenei zasedaani dyyrhen baina. (TASS).

JANVAARIIN 23-nai YDEŞIIN ZASEDAANI

Ydeşiin zasedaani deere gemnegdegşe Piatakoovii myşxeberi yrgelzelebe. Trockiis organizaacanuudai onso hyidxelei xydelmeri tuxai gyrenei gemnegşiin asuudalda xariuusaxa zuuraa, Piatakoovoi syydte myşxeberiee ygexenь xadaa, oronoi ekonoomikiin ba seregei xysii tahalan ebdexede zoriuulhan diversioon-hyid xelte jabuulgaa paraleelin trockiis ceentr Ykraijnda, Baruun Sibiirte, Uraal deere azayiledberiiin xeden halbarinuud deere jabuulhan baina—gebe.

„Keemerovto jamar baigaa hen be?"—geze nyx. Veşiinski hurana.

Troockihoo abtahan zaabariin johoor, seregei yje bolxodonь Keemerovskiin xiiniin kombinaadii jamar nege argaar azalhaanь gargaxa xeregtei geze trockiist Noorkinda direktiiva tuxai baigaa geze Piatakoov xelene. Oboroo niin yiledberiiin oronuudii galdaxa ba dotorhoonь tehelxe zergeer azalhaanь gargaxa tuxai ton eli derektiivii Piatakoovoi Noorkinde ygehiinь, syydlyylegşe Noorkinoi nyx. Veşiinskiin asuudalda xariuusahanhaa elirene.

Saaşaa syydlyylegşe Piatakoovoi myşxeberiee ygehen deerhee, revoliuucala esergyy, faş is yreele noxosuudai exe orondo zerxemşegte muuxaigaar urbahan jabadal eli garza jirene. Xariiin taarnuudtai baiguulhan ene xelxiee şuxala baihan, jyyb gexede xariiin gyrenyydei zyghee tuha tyşeg ygeigeer bloogoi zasagai gazar zasagtaa jirezeş, zasagaa bariza şadaxagyi hen geze Piatakoov xelene.

Saaşaa Piatakoovoi myşxeberiee ygexenь xadaa:

Trockiistnuudai urda 1935 ondo bişe revoliuucada esergyy gryypenyydeer xelxieegee yrgedxexe asuudal garaa hen. Ylemze taaramzatai gryypgexede baruunaixid baihaa jym. Ene zorilgoor Sokoolьnikov Toomskotoi ba Raadek Buxaarintai xelsee xehen bai na—gene. Myn Piatakoov eeree Toomskotoi xelsee jabuulhan baina.

Saaşanь, Piatakoov „paraleelin ceentrei" Troockihoo Raadek gegşeer damzuulhan abhan bişegyydei gol udxii xeleze ygebe. Ene bişegyyd soo troockitonoi zasagta jirexin xojor variaant (arga zam) xelegdehen baixa jum. Troockiin negedexi variaant bol, nyxed Staalin, Moolotov, Kaganoviç, Voroşiilov ba paarti zasagai bişe xytelberilegşed-i urdahaa negen doro byleglehen terroriis aakt xeze eneegeer oron dotor megdel tylgedel gargaxa zergeer zasagt i jirexii bodomzolhon baigaa. Xojordoxi variaantanь, Troockiin yzemzeer ylyy bolomzotoi baihan—ene Germaani ba Japoontoi dailaldahan dainda (eneeniii Troocki xadaa zailaşagyile toolodog baigaa) Soveed Xolbooni diildyylxe gehen bodol baigaa. Şpioonoi, diveersiin xydelmeriii yrge-

(Yrgelzelelnь 4-dexi niuurta)

SOVEEDTO ESERGYY TROCKIIS CEENTREI PROCEES

GURBADOXI NIUURAI YRGELƵELEL

neer delgexii Troocki duradxahan ba paraleelin ceentr bol germaaniin ba japoonoi imperialiistnuudta territoorihoo tahalza ygexii (buuxii) şuxalada bodomzolhon baixa jym.

Syydlyylegşe Raadekta xeden asuudalnuudaar xandaza, gyrenei gemnegşe ene uşarii todo bolgono.

Veşiinski: Jamar territooriinuudii ygexe (buuxa) geehemt?

Raadek: Xerbee neemecyydeer ebleree xadaa, tedenei ekspaansii (şunaxairalgii) jamar nege foormoor xangaxa xeregtei bolno şuu.

Veşiinski: Ykraijnii ygexe gy?

Raadek: Troockiin bişeg unşaxadaa, bidener eneende hezegleegyi hemdi. Eneen tuxai xereg bolzo baina. Japoon tuxai xeleehaa, Troocki tereende Dalai şadari ba amar şadarii buuza ygexii duradxaa hen.

Ene xojor variaantnuudtaa Troocki bol, SSSR-te kapitaliizmii texeriyylxe, byrziin zasagii bodxoxo ba faşiis gyrenyydte ton zoxisto baidalai poliitika jabuulxiin zorilgo xysehen baigaa.

Hyyleerenь gyrenei gemnegşe, Pitakoov bol jamar uşartai baidalaar 1935 onoi eseseer xiliin saana oşohon ba ene oşolgiinь zorilgo jamar baigaa hen be geze Piatakoovhoo hurana. Ene asuudalda xariuusaxa zuuraa, tere oşolgiin gol zorilgo bol Troockitoi şuxala uulzaxa gehen xereg baigaa geze Piatakoov xariuusana. Piatakoovoi xelehenei johoor, ene uulzalganь enenei urdatai Beerliinde baihan „Izveestiin" korrespondeent Buxaarcevaar damzaza bejelyylegdehen baigaa. Burxaarcev bol Piatakoovii Troockiin xyn-jamar nege Ştirneer gegşetei xolьohon ba tiin Piatakoov tereenhee ondoo xynei nere deere germaaniin paasport abza, tusgaar s a m o l i o o d o o r O o s l o o ş o o d, tende Troockitoi uulzahan baigaa. Tereentei xøøreldexedøø, Troocki bol, SSSR dotor trockiistnuudai hyidxelei ba terroriis jabuulga danş aali jabana, ene aalidalgiin eseste Soveed Xolboon byxezeze, trockiistnuudai kaadra jyyş xeze şadaxaa bolixonь geze Troocki xangaltagyi baihan xyselee medyyleehen geze Piatakoov xelene. Faşiis ulasuud ba xamagai tyryyn Germaani bol 1937 ondo Soveed Xolboonoi urdahaa dain sereg exilxe baixa geze temdeglexe zuuraa, Troocki bol ene dain xadaa Soveed zasagii unagaaxa jabadalda xe reglegdexe johotoi geze baalahan baixa jym. Troocki ba Giitlerei orologşo Geess xojoroi koorondo doogovor batalagdahan ba eneenei johoor ger maaniin faşiistnuud dainai boltor ba dainai bolzoş baixa soo troockiistnuudta tedenei terroriis diveersiin xydelmeride tuha tyşeg yzyylxiin ujalga abhan, tiixedenь terenei orondo troockiistnuud xadaa Germaaniin faşiizmda territooriin ba ekonoomikiin buulta xexii naiduulhan baina geze Troocki Piatakoovto medeesehen baina.

Gyrenei gemnegşe nyx. Veşiinski syydlyylegşe Piatakoovhoo terroor tuxai Troockiin direktiivii gyisedxeze jamar gemte jabuulga xehenee syydte xeleze ygiit geze hurana.

Piatakoovoi zaaxanь xadaa, Baruun Sibiirte ba Ykraijnada torroriis gryypenyyd emxidxegdehen baina. Eneenhee gadana Piatakoov, Sokoolьnikov, Raadek ba Serebriakoov gegşed, nyxed Staalin, Moolotov, Kaganooviç ba Voroşiilovto terroriis aakt xexiin tulada Ykrajnahaa ba Zakabkaazhaa terroriis gryypenyydii Mo-kvaa xajaxa tuxai asuudal zybleze xelsehen baina. Zakabkaazai terroriistnuud nyxer Jezøovta terroriis aakt xexii beledxeehen geze Piatakoov xelene.

Syydlyylegşe Raadek bol, Piatakoovoi xelehii batadxaza, paarti ba zasagai udaridagşadii terroordon alaxa tuxaida ceentrhee ygehen zaabariiin baigaa gyi doromzololoor xelexe jym.

Ydeşiin zasedaani bol gerşe Buxaarcevii myşxelgeer dyyrebe. Buxaarcev bol 1935 ondo Piatakoovoi Oosloo Troockido jaaza oşohon tuxai syydte xeleze ygebe. (TASS).

TARXIAA HANƵUULHAN GALZUU NOXOINUU

XAIRA GAMGYI DARAXA

Revoliuucada esergyy, trockiis „paraleelin ceentrei" eliРehen tuxai SSR Xolboonoi prokuratuurai medeeselii duulaxadaa, Ulaan-Ydiin yiledberiiin oronuudai xydelmerişed, inzeneer texnikiin xydelmerilegşed, albaxaagşad bol halxin xuidal, orjolon bodozo, xemzeeleşegyigeer duraa gutahan baina.

Agun jixe Soveed oronoi araduudai uur suxal aimşagtai ba syrtei daa.

— Xen Soveed oroniii esergyyseze garaa yrgeneb, tedeniii yleengyi ygei xexii erinebdi—geze şilei zavoodai xydelmerişen nyx. Staxaanov miiting deere xelebe.

— Galzuurhan xara noxosuudii buudan alaxa xeregteigeze miaxanai kombinaadai xydelmerişed negen duugaar medyylbe.

— Staalinai nere, paarti ba zasagai udaridagşadai bol, Soveed Xolboonoi dai zolto sengeleg b xani xolbootoi jym ge sad medeg!

— SSSR-ei şyyxe deede oorganuudhaa, f xosuudii xaira gamgyi erihen togtoolnuudii Ydiin yiledberiiin oro bolhon miitingenyyd duugaar abasagaaba.

Paravooz vagoonoi zavoodto

Revoliuucada esergyy trockiistnuud Piatakoov, Raadek, Sokoolьnikov, Serebriakoov, Myraalov ba busadhaa byriidehen revoliuucada esergyy trockiis „paraleelin ceentrei" eliryylegdehen tuxai SSSR-ei Prokyratuurai medeeselii duulaxadaa, Ulaan-Ydiin paravooz vagoonoi zavocdoi ba barilgiin byxii xydelmerişed aixabtar jixeer xoroo busalan uurlaba.

— Manai, xyşer xynde temeselgeer olohon erxe syleejiimnai buzar bulai faşiis noxosuud bulhaaza abxi oroldohon baina. Manai ton ihag hanaxa jyyreerş zişeelegşegyi aguu jixe Staalиniimnai ba bişe udaridagşadiimnai xoroldon alaxa geze teden oroldohon baina. Seseg mete halьaran xygzeze baigaa socialiis orondomnai daxiza kapitaliizm bodxoxii tedener xysehen baina.

Soveed oronoi byxii araduud aguu jixe paartiin, Leenin—Staalinai ceentr Komiteedei, inag voozdь nyxer Staalinai xytelberieer jabaza, daisanuudaa daran usadxaza şadaxa şadaltai.

Faşiis baandada baaxanş xaira yrşeel baixa johogyi. Ede noxosuudii soveedoi gazar deerehee arşaxii erinebdi—geze byxii xydelmerişedei hanal medyylen kotioolьno ceexiin staxaanovşa nyx. Griceenko xelene.

Daisadai xoroto jabuulgada xariuu bolgon, staxaanovtanai xojordoxi ziлei, negedexi kvaartalai yiledberiin tysebii gyişed dyyrgexe geze ceexenyydei kolektiivnuud ujalga abba.

Piivo-zavood

Janvaariin 25-ai yder 4 çaasta, Ulaan-Ydiin piivo-zavoodoi xydelmerişed—xamta 40 garan xyn suglarza, soveedto esergyy troockiis ceentrei procees tuxai medeeselii nyx. Ooviça gegşehee duulaza jixe duraa gutaba.

Ene miitingede suglarahan xydelmerişed, ede muuxai, revoliuucada esergyy, aradai daisan bandiiduudta Soveed Xolboonoi deede xemzee amasuulaza, buudan alaxiin eriltii SSR Xolboonoi Jixedeede Syydei Seregei kollieegada xexe geze togtool abba.

KOMBYZ

Zebyytei muuxai bandiid Troockiin sexe zaabariaar Piatakoov, Raadek, Sokoolьnikov Serebriakoov ba busadai sostaavtaigaar emxidxegdehen trockiis „paraleelin ceentrei" elirhen tuxai medeeselii duulaad baixadaa, xydøø aza axuin komuniis hurguuli ba kolxoozoi tyryylegşedei kyyrsiinxidei negedehen suglaan bol, „paraleelin ceentrte" xabaadahan aradai daisad, buzar xara noxosuudii bygediijinь xuuliiin deede xeheelteer buudan alakiiji Deede syydhee erine.

Komuniis bylgemde xyrxeer jabaa Soveed Xolboonoi azalşan aradai diildeşegyi dura zagsaali jamarş xysen zogsooxo arga xabagyi geze bygediin suglaan medyylne. Aguu jixe Soveed oronoi azalşad, Staalin Konstituuciin yndeheer saaşadaa şine şinenyyd ilalta tuilaxaar naidamtai jabana.

Faşiis bandiiduudai muuxai koontor-revoliuucan jabuulgada xariuu bolgon, bolьşeviigai heremziii yşøø jixeer yrgeje! Huralsaldaa deede zişee xaruulxiin tyløø, Staalinai 7-8 miliaard pyyd tariaa abka zorilgii bejelyylen, kolxoozoi poolinuudaar deede urgasa abxiin tyløø jixeer xydelmeri jabuulxa!

Bolьşeviiguudai aldarta paarti, terenei daişalxii ştaab—CK ba byxe delexein azalşadai aguu jixe voozdь nyxer Staalin mandag!

Burdotrans

Germaaniin ba Japoonoi şuhata faşiizmiin tyryy aagentanuudai negen bolxo Trooekiiin xani nyxed bolhon, revoliuucada esergyy, azalşadai xoroto daisadai ilerehen tuxai medeeselgii Burdotrransiin xydelmerişed xylieexeteigee xamta janvaariin 15 yder, tyrgen jaaraltai suglaa xebe.

„Xoroto mogoiji alaxahaa bişe jaagşajym", „galzuu şonii soxizo aladag johotoi" gexe meteer xydelmerişed busalba.

Arban jyhen zilde azagşagyi xygzen bexizeze, ilalta amz l tanuudaar yder byxende suuda garza baihan byxe delexein azalşadai exe oronii ygei xexiin oroldolgo jabuulhan troockitonoi adag şaara şabxaruuji gazarai niuurhaa arşan sebereexii proletaariin syydei oorganhoo erize xamtiin suglaan togtoobo.

Bide revoliuucan heremzee byri deeşelyylezo, manai socialiis exe oron teeşe şuhata harbaa harbaixii xysehen daisadai ygedebel xatuu, xursa xurdan xariuu ygelsexebdi gebe.

Xlieebzavood

Janvaariin 25 yder, Revoliuucada esergyy troocki — zinoovjevtanai „paraleelin ceentriin" eliryylegdehen tuxai SSSR-n prokyrotuurai medeeselii abamagsa xlieebzavoodoi xydelmerişedei ba albaxaagşadai tyrgen jaaraltai suglaan bolzo, ene zavoodoi byxii xydelmerişed ba albaxaagşad bolon inzeneer teexnikiin xydelmerişed tus medeeselii ton jixeer xoroo busalan duulba.

Azalşad zyrxende ton dyte, juugaarş segneşegyi ynetei ba inag voozdь nyx. Staaliniimnai bidenhee tahalaxii xyse exe oronoimnoi sereg sarniuulza daxin kapit baiguulxii xysehen, yza laa urbahan faşiis xarxi mondinuudii buudan SSSR-n Jixe deede seregei koleegohoo erixe di gebe.

Azalşan aradai xo sad —faşiistnarai xyleh ene muuxai hedelged riuu bolgon zavoodtoo novtan udaarniguuda olon bolgozo, angiiin remzii ulam xursadxaza Paartiii toiron byri zagsaza, zavoodoo ty vooduudai negen bo geze togtoobo.

Xydøø azaxuin instityy

Ulaan-Ydiin xydøø instityydei professoor,pi stydieentner ba xydelme xamtiin suglaan, „revo da esergyy bandiit—Tro noi parallieelna ce xereg tuşaa gemnehen loi tuxai medeeselii baixadaa, manai socia oroniiji unagaaza, kap baiguulxa geze xaratai meetodoor øøhediingøø tei xydelmeriii jabuuza buzar xara noxosuud: *koov, Raadek, Soko* ba bişedii zaa bol ala toi geze negen duugaar beri abba.

Tende yge xelehen uur suxalaa xyreze, socialiis exe oron teeşe, kitonoi faşiis xara ban garaa harbagad gyylee tere muuxainuud doro bolgodoxo"—geze şyde ebdyysen xelened.

Bide komuniis paa aradai inag voozdь nyx liniiji toiron saaşada la SSSR-te bişe byxe deere komuniizmai ila løø temesexebdi.

Xariuusalgata redaakto orologşo D. ARDIIIN.

Stoloovonuud tuşaa

Aga. Aimagai ceentr deere xojor stoloovo baidag, enenei negenь ger bairiin talaar erxim hain, haruul bairatai, ny-gøødenь bairiin talaar yneerees muu jym. Ede xojor stoloovonuud soonь arig seberii haxixa jabadal ygei gebel buruuş jyme ygei. Mynøø xyn zonoi kylьtyyre jexedee, xyn byxen hainaar ba sebereer beldehen ediee edixe, edieelxiingee urda garaa ugaaxa zergii xereglедeg boloo şuu. Gebeş, ede stoloovonuudta ediee legşedei garaa ugaaxa ymevaalьnig, taaz emxidxegdexehee baitugai, xarin kyyxnь soonь ygei, poovor ba oficaanxnuudanь amaaraa „ymevaalьnig" xeed baidag. Jaaxadaa mynøø xyrter raipotreebsojuuzda nege ymevaalьnig ba taaz oldodoggyi jym.

Stoloovii erxilegşe **Popoova** eneen tuşaagaa anxaralaa tabixa sag boloo.

S. Bişyyrskil

22-oi orondo 1-2 xyn hurna

Booxon. Xahaa-Ongoin bylegei Kaarl - Maarksiin ner. kolxoozdo 22 xyn mynøø huraxa johotoi baihan aad, zybxen 1-2 xyn hurna. Iime baixada, likviidaator Maxuutova ba kolxoozoi pravleeniin zyghøø, teleniii huralgada xabaaduulxa tuxai jyrdøø anxaralaa tabingyi.

Myn ene bylegei unşalgiin baişaniiji erxilegşe **Bajiirov**, ene xydelmeriji xytelberilexe johotoi aad juuş xenegyi. Eneen tuxai endexi bylegei soveed anxaraxaar boloo bişe gy.

Xydøø bişegşe

MØNØØDER

„ERDEM"
KINO DO
Praazdnig naroodo

„PROGREES"
KINOODO
Jaa vernyysь

Redaakciin aadres: Ulaan-Yde. Ceentrosojuuz iin 19. Redaakciin telefoonuud: xariuusalgata redaaktorai—3-44, xariuusalgata sekretaarai—323, xyd izalai xeltesei—7-55, azayiledberiin xeltesei—5-07.

Noomir gargagşa C. NIMIIN. Verstaalaaşa S. BATIIN. Koreektor B. XORŞONZABOON. B.-M. Praavda ba Ynenei tipograafi. ypdiglavl